Achtergrondinformatie opdrachtverstrekking WerkSaam

Opdrachten
In 2020 heeft de gemeente rechtstreeks opdracht gegeven aan WerkSaam Westfriesland (verder: WerkSaam) voor de volgende werkzaamheden:

- schoonmaakwerkzaamheden;
- cateringwerkzaamheden;
- postbezorging;
- reprowerkzaamheden;
- digitaliseringswerkzaamheden;
- (onderhouds-)werkzaamheden in het openbaar groen;
- (onderhouds-)werkzaamheden in het openbaar gebied.

Op dit moment geeft de gemeente rechtstreeks opdracht aan WerkSaam via 'quasi inbesteden'
Bij quasi inbesteden wordt WerkSaam beschouwd als een onderdeel van de gemeenten. Er is dan ook geen sprake van een aanbesteding, maar het 'in eigen beheer uitvoeren van de opdracht'. Om een opdracht rechtstreeks in te kunnen gunnen op basis van quasi inbesteden, moet worden voldaan aan drie vereisten:

Vereisten		Toelichting	Invulling
1.	Het toezichtcriterium	Als de aanbestedende dienst samen met andere aanbestedende diensten op die rechtspersoon toezicht uitoefent zoals op hun eigen diensten	De verschillende Westfriese gemeenten oefenen toezicht uit op WerkSaam zoals op hun eigen diensten. Dit is gewaarborgd doordat het dagelijks bestuur wordt gevormd door de vertegenwoordigende wethouders van de verschillende Westfriese gemeenten.
2.	Het merendeelcriterium	Meer dan 80% van de activiteiten zijn toegewezen door de controlerende aanbestedende diensten (de Westfriese gemeenten). Dit percentage wordt bepaald op basis van de gemiddeld totale omzet over de laatste drie jaren.	Het aandeel van de Westfriese gemeenten is 80,9% (op basis van de omzet uit 2018 t/m 2020). WerkSaam ontvangt deze inkomsten via subsidies op grond van de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet, inkomsten van derden uit beschut werk dat in opdracht van de gemeenten is gecreëerd bij derden[1] en inkoopopdrachten.
3.	Participatie van privékapitaal	Als er geen directe participatie van privékapitaal is in de gecontroleerde rechtspersoon	Naast de Westfriese gemeenten participeren geen private partijen in WerkSaam.

Bij de opdrachtverlening aan WerkSaam wordt op dit moment voldaan aan alle drie de vereisten. Het aandeel van de Westfriese gemeenten schommelt rond de 80%:

Jaar	Aandeel Westfriese gemeenten
2018	79,6%
2019	80%
2020	83,1%

De verwachting is dat het aandeel van de Westfriese gemeenten in de komende jaren verder zal afnemen. Dit vanwege de jaarlijkse daling van de subsidie voor medewerkers die werkzaam zijn vanuit de Wet Sociale Werkvoorziening, waardoor de loonkosten toenemen. Als het percentage onder de 80%

[1] Bij gebrek aan een expliciete wettelijke bepaling of rechtspraak, is het niet met volle zekerheid te concluderen dat subsidies en inkomsten van derden mogen worden meegerekend in het 'aandeel van de Westfriese gemeenten'. Een externe aanbestedingsjurist geeft tegelijkertijd aan dat dit wel verdedigbaar is omdat de deze betalingen plaatsvinden in verband met de aan WerkSaam opgedragen taken in het kader van de West sociale werkvoorziening en de Participatiewet.

komt (over drie jaar), dan kan de gemeente niet rechtstreeks opdracht geven aan WerkSaam op basis van quasi-inbesteden.

De gemeente mag rechtstreeks opdracht geven aan WerkSaam op basis van 'alleenrecht'

De gemeente mag rechtstreeks opdracht geven aan WerkSaam door het vestigen van een alleenrecht:

Vereisten		**Toelichting**	**Invulling**
1.	Het is een overheidsopdracht voor diensten	De Aanbestedingswet maakt onderscheid tussen; • Werken: bouwkundige en civieltechnische werken • Leveringen: aankoop, huur, lease en huurkoop van producten. • Diensten: alle inkopen die niet onder Werken of Leveringen vallen.	Opdrachten aan WerkSaam zijn aan te merken als 'diensten'
2.	Opdracht wordt gegeven op grond van een uitsluitend recht	Een 'algemeen verbindend voorschrift'. Oftewel een door de gemeenteraad vastgestelde verordening.	Hiervoor is de Verordening alleenrecht WerkSaam opgesteld (zie bijlage 2 bij het raadsvoorstel).
3.	Opdracht wordt gegeven aan een aanbestedende dienst		WerkSaam is een publiekrechtelijke instelling en aan te merken als een aanbestedende dienst.
4.	De opdracht is verenigbaar met het VWEU	• Er mag geen sprake zijn van een grensoverstijgend belang en/of; • Er is voldaan aan de vereisten van quasi-inbesteden	• Opdrachten aan WerkSaam hebben geen grensoverstijgend belang. • Op dit moment wordt nog voldaan aan de vereisten van quasi-inbesteden. • De opdracht dient een algemeen belang, namelijk het bieden van voldoende werkzaamheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.